

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประยุกต์เชิงอธิบาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม กับแบบแผนชีวิตของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้สูงอายุชาย ที่อาศัยอยู่ในแขวงศรีเวียง เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบหลายชั้น จำนวน 120 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป จำนวน 18 ข้อ แบบวัดแบบแผนชีวิต จำนวน 59 ข้อ และแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 23 ข้อ ผู้วิจัยนำแบบวัดมาทดสอบความตรงตามเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข ทดสอบความเชื่อมั่น โดยนำแบบวัดนี้ไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุชาย จำนวน 20 คน ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง ผลการทดลองนำไปใช้ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดแบบแผนชีวิต เท่ากับ 0.80 และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม เท่ากับ 0.91

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แจกแจงความถี่ และคิดอัตราร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคล
2. คำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบแผนชีวิตในแต่ละด้าน

และคะแนนการสนับสนุนทางสังคม

3. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพอยท์ - ไบซีเรียล (point-biserial correlation coefficient) ระหว่างปัจจัยด้านสถานภาพสมรส โรคประจำตัว การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา กับแบบแผนชีวิต

4. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ระหว่างปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา รายได้ การสนับสนุนทางสังคมกับแบบแผนชีวิต

5. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (multiple correlation coefficient) ระหว่างตัวทำนายทั้งหมด คือปัจจัยด้านอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ โรคประจำตัว การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา และการสนับสนุนทางสังคมกับแบบแผนชีวิต โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression)

ผลการวิจัย

พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 60 - 64 ปี สถานภาพสมรสคู่ ได้รับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ปัจจุบันเป็นข้าราชการบำนาญ มีรายได้ปัจจุบันต่อเดือนมากกว่า 7,000 บาท ส่วนใหญ่แหล่งรายได้มาจากการทำงานด้วยตนเอง ส่วนใหญ่เป็นคนพื้นเมืองจังหวัดเชียงใหม่ มีโรคประจำตัว โดยพบส่วนมากเป็นโรคความดันโลหิตสูง ยังคงสูบบุหรี่ และดื่มสุรา
2. แบบแผนชีวิตของผู้สูงอายุ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง
3. ปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่องสถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับแบบแผนชีวิต ในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่องระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับแบบแผนชีวิต ในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่องรายได้ มีความสัมพันธ์กับแบบแผนชีวิต ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่องการดื่มสุรา มีความสัมพันธ์กับแบบแผนชีวิต ในระดับต่ำ

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยในเรื่องการสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับแบบแผนชีวิต ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แต่ปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่องอายุ โรคประจำตัว การสูบบุหรี่ ไม่มีความสัมพันธ์กับแบบแผนชีวิต

4. การสนับสนุนทางสังคมของผู้สูงอายุ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

5. ปัจจัยในเรื่องการสนับสนุนทางสังคม และปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่องรายได้ สามารถทำนายแบบแผนชีวิต ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0001

ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ในการสำรวจรายชื่อผู้สูงอายุ ผู้วิจัยต้องไปคัดลอกรายชื่อ และที่อยู่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยการคัดลอกจากสำเนาทะเบียนบ้านของประชากรทั้งหมดในแขวงศรีวิชัยที่ละแผ่น เนื่องจากรัฐยังไม่ได้มีการสำรวจและจัดหมวดหมู่จำนวนผู้สูงอายุให้เป็นระบบ มีเฉพาะการแยกประเภทจำนวนเพศชายและเพศหญิงเท่านั้น อีกทั้งในการทำวิจัยครั้งนี้ ระยะเวลาการสำรวจรายชื่อผู้สูงอายุ อยู่ในระหว่างที่รัฐกำลังสำรวจรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎร ในวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2535 ด้วย จึงทำให้การสำรวจรายชื่อผู้สูงอายุเสียเวลาและล่าช้ามากยิ่งขึ้น

2. ในการเข้าพบผู้สูงอายุ บางรายไม่พบบ้าน บางรายพบบ้าน แต่ผู้สูงอายุไปทำงานต่างจังหวัด หรือบางรายมีบ้านหลายหลัง มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน แต่บ้านที่อยู่ในการเก็บข้อมูลกลับเป็นบ้านที่ผู้สูงอายุให้พ่อนมาเช่า ตัวผู้สูงอายุ ไปอยู่อีกอำเภอ จึงทำให้เสียเวลาในการเก็บข้อมูล

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยทำให้ทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ ที่มีความสัมพันธ์กับแบบแผนชีวิต โดยผู้สูงอายุที่มีสถานภาพโสด หม้าย หย่า และแยกกันอยู่ มีระดับการศึกษาต่ำ และ รายได้น้อย มีแนวโน้มที่จะมีแบบแผนชีวิตไม่ดี ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนการพยาบาลผู้สูงอายุที่มีปัจจัยส่วนบุคคลดังกล่าว เพื่อส่งเสริมศักยภาพที่มีอยู่ในการปรับแบบแผนชีวิต ให้เหมาะสมมากขึ้น
2. จากผลการวิจัยทำให้ทราบถึงการสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับแบบแผนชีวิต และเป็นตัวทำนายแบบแผนชีวิต ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้พบว่าผู้สูงอายุที่อายุมากขึ้น มีแนวโน้มที่จะได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนการพยาบาลผู้สูงอายุ ทั้งในโรงพยาบาลและชุมชน โดยการส่งเสริมให้บุคคลในเครือข่าย สังคมของผู้สูงอายุ ตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ ตลอดจนการเอาใจใส่ ให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุมากขึ้น เพื่อเป็นกำลังใจในการส่งเสริม ให้มีแบบแผนชีวิตที่เหมาะสมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัย ไปใช้

1. จากการทำวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีแบบแผนชีวิตอยู่ในระดับเหมาะสม ปานกลาง และ ได้รับการสนับสนุนทางสังคมเล็กน้อย ในเรื่องการได้รับการช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสาร ดังนั้นควรมีการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง ให้แก่ผู้สูงอายุ ทั้งในโรงพยาบาล และชุมชน ตลอดจนมีบริการออกหน่วยเคลื่อนที่ ในการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุควบคู่กันไป โดยความร่วมมือจากบุคลากรทางการแพทย์หลายฝ่าย
2. พยาบาลควรแสดงบทบาทเป็นแหล่งประโยชน์ ในการให้ความรู้ในการดูแลตนเอง ในเรื่อง การรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย การพักผ่อนที่เหมาะสม ตลอดจนแบบแผนชีวิต ในด้านต่างๆแก่ผู้สูงอายุ โดยคำนึงถึงปัจจัยที่มีผลต่อแบบแผนชีวิต เช่น ระดับการศึกษา รายได้ และการสนับสนุนทางสังคม เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ

อารมณ์และสังคม และนอกจากนี้ควรทำหน้าที่เป็นผู้ประสาน ให้บุคคลในครอบครัวหรือเครือข่ายสังคมของผู้สูงอายุ เอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มีอายุมาก

3. ควรมีการจัดอบรมการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ ให้แก่บุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย ในด้านการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ เพื่อจะได้เกิดความเข้าใจและเห็นความสำคัญในการวางแผน เตรียมตัวในด้านการเงิน การหางานอดิเรกที่ชอบ การดูแลสุขภาพอนามัยที่เหมาะสม เพื่อการมีแบบแผนชีวิตที่ดีต่อไป

4. เน้นให้การศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสนับสนุนทางสังคม ตลอดจนปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อแบบแผนชีวิตของผู้สูงอายุ เพื่อช่วยให้มองบุคคลแบบองค์รวม สามารถให้การพยาบาลแก่ผู้สูงอายุ ครบถ้วนทั้งด้านกาย จิต อารมณ์ สังคมและวิญญาณ

5. ควรมีการจัดอบรมพยาบาลเฉพาะทางที่ให้การดูแลผู้สูงอายุ โดยมีการจัดอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้พยาบาลมีทัศนคติที่ดีและมีโลกทัศน์กว้างขวางในการดูแลผู้สูงอายุ โดยเน้นให้ตระหนักถึงความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อแบบแผนชีวิตของผู้สูงอายุ เช่น การสนับสนุนทางสังคม เพื่อเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นที่มีผลต่อแบบแผนชีวิตเพิ่มเติม เช่น ความเชื่ออำนาจภายใน ภายนอกด้านสุขภาพ สังคม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม ในกลุ่มผู้สูงอายุอื่น เช่น

ผู้สูงอายุหญิง ผู้สูงอายุในเขตชนบท ผู้สูงอายุชาวไทยภูเขา เผ่าต่างๆ

2. ควรมีการศึกษาหาแนวทางเพื่อส่งเสริมแบบแผนชีวิต ในผู้ใหญ่ตอนปลายกลุ่มต่างๆ ก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ